

2. Analytická část

2.1 Kvalitativní charakteristika sociálního vyloučení v Liberci

Na území města Liberce bylo identifikováno několik prostorově vymezených sociálně vyloučených lokalit, které mají povětšinou charakter tzv. **"menších městských vyloučených lokalit"**.⁶ Ty jsou většinou tvořeny **jednotlivými činžovnými domy či shluky domů**. Většina lokalit byla zmapována v rámci *Analýzy sociálně vyloučených lokalit a ubytoven na území města Liberec*, kterou si statutární město Liberec nechalo vypracovat v loňském roce.⁷ Sociální vyloučení v Liberci však kopíruje celorepublikové trendy, a tak i zde platí, že **"rychlost dynamiky sociálního vyloučení se nepočítá v řádu let, ale projevuje se i v řádu měsíců či dnů"**.⁸ Jedním z hlavních rysů sociálního vyloučení v Liberci je tak fakt, že se jedná spíše o sociálně vyloučené domy či skupiny domů. Skutečně velká sociálně vyloučená lokalita v Liberci chybí. V podstatě zde můžeme rozlišit dva hlavní typy lokalit – **sociálně vyloučené lokality** (domy či shluky domů) a **lokality (domy) se zvýšeným potenciálem sociálního vyloučení**. Tyto druhé lokality, které z hlediska sociálního vyloučení můžeme označit jako potenciálně rizikové, jsou rozptýlené po celém městě. Podrobněji jsou popsány v *Analýze sociálně vyloučených lokalit a ubytoven na území města Liberce* (2015). Na jedné straně tak v Liberci existuje omezený počet sociálně vyloučených lokalit, které nejsou nijak velké, na druhé jsou ve městě další lokality s potenciálem rychle se v SVL proměnit.

V Gabalově zprávě⁹ je Liberecký kraj popisován jako kraj, v němž se lokality stejnou měrou rozšiřují, jako mizí, ale zároveň zde i vznikají lokality zcela nové. Mezi lety 2006 a 2014 tak došlo v Libereckém kraji k nárůstu identifikovaných sociálně vyloučených lokalit z 26 na 48. V samotném Liberci jsme identifikovali **7 vyloučených** (ve čtvrtích Františkov, Vesec, Doubí, Pavlovice, Jeřáb a Rochlice) a **11 vyloučením ohrožených lokalit** (ve čtvrtích Machnín, Růžodol I, Staré Město, Vesec, Rochlice, Ruprechtice a Nové Město). Jen několik měsíců po *Analýze* z roku 2015 jsme tak do výčtu lokalit přidali další dvě nově ohrožené lokality na Novém Městě. Vzhledem k dynamice vývoje SVL bude proto vhodné situaci pravidelně monitorovat.

Co se týče celkového odhadovaného počtu sociálně vyloučených osob žijících v Liberci, kvalifikované odhady se značně liší, a bohužel neexistuje dostatečná datová opora ani standardizovaná definice pro exaktní určení jejich počtu. Počty sociálně vyloučených tak můžeme pouze odvozovat z dostupných dat o specifických skupinách obyvatel, u kterých lze očekávat ohrožení sociálním vyloučením. K 31. 12. 2015 evidoval v Liberci Úřad práce **2 059 dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání** (déle než 12 měsíců v evidenci).

Liberec je také jedním ze severočeských center obchodu s drogami. Jedná se především o silný pervitinový a marihuanový trh. Drogy jsou zde dostupné a všímavý pozorovatel se o drogové scéně může poučit na několika místech přímo v centru města. Drogoví uživatelé jsou potenciálně sociálně vyloučenými osobami. V Liberci kolem 200 z nich spolupracuje s terénními pracovníky, celkově by však mohlo jít **až o 1 000 osob užívajících omamné**

⁶ Typologie SVL podle *Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR*, Čada et al. 2015: 46.

⁷ *Analýza sociálně vyloučených lokalit a ubytoven na území města Liberec*, 2015.

⁸ *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*, Čada et al. 2015: 10.

⁹ *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*, Čada et al. 2015.

a psychotropní látky, z nichž nejméně 300 by šlo zařadit do skupiny "problémových uživatelů".

V rámci SVL a potencionálních lokalit lze hovořit o následujících číslech. SVL – cca 350 osob, potencionální lokality nejméně dalších 350 osob. Připočteme-li další cca 1500 lůžek na soukromých ubytovacích zařízeních, dostáváme se ke kvantifikaci nejméně 2200 sociálně vyloučených osob. Další sociálně vyloučení obyvatelé Liberce jsou rozptýleni po jednotlivých domácnostech. Významnou skupinu sociálně vyloučených osob tvoří také **lidé bez domova**, kterých by odhadem mohlo být kolem **150 osob** (na základě výpovědí našich informátorů).

Specifickou otázkou je vztah etnicity k sociálnímu vyloučení. Bez výrazné snahy o etnizaci celého problému můžeme konstatovat, že Romové tvoří cca 80 % obyvatel SVL. *Zpráva o stavu romské menšiny v Libereckém kraji za rok 2015* hovoří o 5 300 Romech žijících na území ORP Liberec (oproti 3 300 Romů v roce 2007) a odhaduje, že 30 % z nich je sociálně vyloučených. Pokud bychom jednoduše srovnali poměr obyvatelstva ORP a samotného města, v Liberci by mohlo žít **cca 3 800 Romů** (k roku 2015), **z nichž 1 300 by mohlo být sociálně vyloučených.**

Další analytický podklad, *Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v Libereckém kraji* z roku 2013 hovoří o **4 000 lidech ohrožených sociálním vyloučením** "z důvodu zadlužení, exekucí, dlouhodobě nezaměstnanosti, bezdomovectví, neukončeného vzdělání, rizikového užívání návykových látek či nelátkových závislostí (hrací automaty), psychických onemocnění, fyzických hendikepů či kombinace výše zmíněných sociálních problémů a patologií" (strana 43).

Na základě předložených dat o populaci Liberce můžeme tedy pracovat s kvalifikovaným odhadem **2 000 osob sociálně vyloučených** (kombinace dlouhodobě problémového bydlení, nezaměstnanosti, případně i OPL, dluhů) a **dalších 2 000 osob, které jsou sociálním vyloučením ohrožené** v důsledku nestabilní životní situace (zejména nestabilní bytová situace, nestabilní zaměstnání a rizikové chování). Celkově tedy hovoříme o **cílové skupině cca 4000 sociálně vyloučených či vyloučením ohrožených osob.**

Stále rostoucí skupinou sociálně vyloučených osob jsou **senioři**, z nichž mnozí nacházejí bydlení na soukromých ubytovnách. Do budoucna je možno předpokládat, že jejich podíl na SV ještě naroste, a to zejména z ekonomických důvodů, jako jsou nízké důchody, časté exekuce, rostoucí životní náklady či u některých osob i absence důchodu. K této rostoucí skupině můžeme připočíst osoby z majoritní společnosti, které se dostanou na hranu ekonomického a sociálního, a dále také osoby zdravotně ohrožené, mezi nimiž výraznou skupinu tvoří **lidé s duševním onemocněním.**

Mezi jednotlivými lokalitami často probíhá migrace. Liberec je také určitou spádovou oblastí pro romské rodiny přicházející z okolních obcí v Libereckém kraji, ale také z jiných částí ČR a SR. Jako hlavní důvod tyto rodiny uvádějí přistěhování se za již zde žijící částí rodiny nebo také vidinu snazšího nalezení ubytování (vysoký počet ubytoven) v kombinaci s uplatněním na trhu práce.

Specifická jsou **velká sídliště, která představují nezmapované území.** Romské rodiny zde najdeme v menší míře, většinou odsud po krátké době kvůli sporům s jinými nájemníky odchází. Dochází zde také ke značné míře diskriminace romského obyvatelstva ze strany realitních kancelářů.

Obecně lze říci, že náklady na bydlení v sociálně vyloučených lokalitách a ubytovnách jsou neúměrně vysoké vzhledem k **substandardní kvalitě** takového bydlení. Náklady na bydlení jsou z velké části hrazeny z doplatků na bydlení a dalších dávek, které jsou často transferovány na majitele ubytovacích kapacit.

Od roku 2015 je v platnosti novela zákona, která podmiňuje výplatu doplatku na bydlení na ubytovně splněním hygienických standardů zákona o veřejném zdraví a také souhlasem obce. V Liberci je nejméně 25 zařízení, které prošly schválením Krajskou hygienickou stanicí (Šolková 2015).

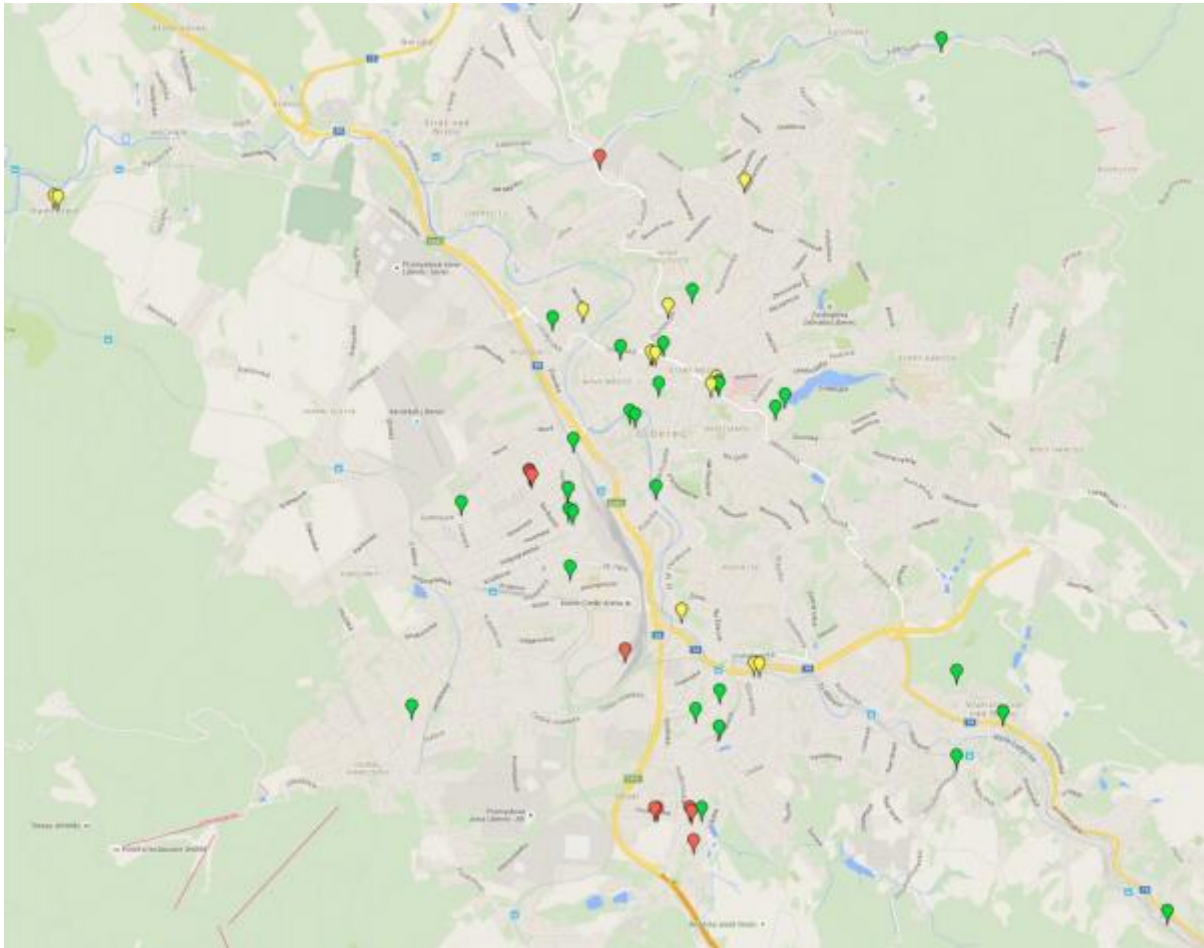
Významným problémem sociálního vyloučení nejen v Liberci je fakt, že pro mnoho sociálně vyloučených osob je život ve zhoršených podmínkách jistou **životní strategií**. To se ukazuje jako obzvláště nebezpečné ve vztahu k dětem a dalším generacím, které tento životní styl přejímají jako normální. Proto je práce s rodinami a dětmi pro zmírnění sociálního vyloučení klíčová. Kvalitní bydlení poskytující vhodné podmínky pro výchovu dětí by měly být základem sociální politiky města.

V uvedené analýze SVL v Liberci (Šolková 2015) jsou uvedena mnohá doporučení, mezi něž patří posílení terénní práce, podporu doučování v rodinách, rozvoj NZDM, aktivní depistáže sociálních pracovníků, potřeba komunitní práce, sociálně aktivizačních služeb, aktivity OSPOD včetně rodinných konferencí a case managementu. Ve vztahu k bezdomovectví je poukazováno na narůstající komplexní a zdravotní problémy této CS. Jak je vidět z analýzy potřeb (níže v SPSZ), všechna tato doporučení z analýzy z roku 2015 se objevila i během přípravy samotného SPSZ.

Přehledná mapa lokalit sociálního vyloučení v Liberci (zdroj: Šolková 2015):

legenda: červené body – SVL, žluté body: potenciální lokality, zelené body: ubytovací zařízení

Následuje přehled SVL a potenciálních SVL v Liberci. Data jsou převzata z Analýzy SVL (Šolková 2015) a doplněná o výzkum realizovaný v roce 2016:

P2 – Přehled sociálně vyloučených lokalit

Označení lokality	Městská část	Kapacita lokality	Odhadovaný počet lidí	Cena za bydlení	Dostupnost sociální služby
Lokalita A	Františkov	24 bytů	80 - 90	6.500 – 12.000	Romodrom, Člověk v tísni
Lokalita B	Vesec	18 bytů	80	6.500 – 10.000	Romodrom
Lokalita C	Vesec	3 byty	11	6.500 – 8.000	Romodrom
Lokalita D	Vesec	30 pokojů (15 buněk)	57	6.100 – 10.800	Most k naději, Romodrom
Lokalita E	Pavlovice	4 byty	17	5.500	
Lokalita F	Jeřáb	20 bytů	80	5.000 – 14.000	Člověk v tísni
Lokalita G	Rochlice	8 bytů	25	5.000 – 6.000	

P3 – Přehled potenciálně rizikových míst

Označení lokality	Městská část	Kapacita lokality	Odhadovaný počet lidí	Cena za bydlení	Dostupnost sociální služby
Lokalita H	Machnín	16 bytů	20 lidí (v 5 bytech)	5.500 – 8.500	Most k naději
Lokalita I	Růžodol	11 bytů	50 lidí	5.100 – 9.000	Člověk v tísni
Lokalita J	Staré Město	14 bytů	40 - 60	6.000 – 13.000	Romodrom
Lokalita K	Staré Město	5 bytů	25	6.000 – 8.000	
Lokalita L	Staré Město	10 bytů	30	5.300 – 9.000	
Lokalita M	Staré Město	14 bytů	35	7.000 – 10.000	
Lokalita N	Vesec	14 bytů	50	6.500 – 11.000	Romodrom
Lokalita O	Rochlice	8 bytů	32	7.000 – 9.500	Romodrom
Lokalita P	Ruprechtice	9 bytů	42	4.500 – 6.500	Člověk v tísni

další 2 nové potenciální lokality:

Označení lokality	Městská část	Kapacita lokality*	Odhadovaný počet lidí*	Cena za bydlení*	Dostupnost sociální služby
Lokalita Q	Nové Město	10 - 15 bytů	25 - 30	5.500 - 10.000	
Lokalita R	Nové Město	10 - 15 bytů	25 - 30	5.500 - 10.000	

V Liberci je dále možno nalézt nejméně 27 soukromých ubytovacích zařízení, jejichž ubytovací standard, hygienické, sociální a cenové podmínky se mohou lišit. Poslední úplný seznam těchto ubytoven je rovněž pořízen ve výše uvedené *Analýze sociálního vyloučení* (2015).

2.2 Kvantitativní charakteristiky lokality

- viz tabulka indikátorů – příloha pod kapitolou 5

2.3 Tematické kapitoly, priority a cíle SPSZ statutárního města Liberec

Na základě smlouveného postupu spolupráce bylo definováno pět tematických kapitol, které se řešily na pravidelných setkáních pracovních skupin:

- Bydlení
- Zaměstnanost
- Vzdělávání
- Bezpečnost
- Sociální služby

Kapitoly jsou obsahově členěny do tří částí:

- Stručná analytická část k jednotlivým oblastem – tematicky se vždy vztahuje k dané problematice a vychází zejména ze vstupní analýzy a dalších podkladů
- Analýza problémů a jejich příčin – její hlavní částí je zpracovaná Analýza problémů, která je výsledkem činnosti pracovních skupin a analýz dalších příslušných dokumentů
- Návrhová část – výsledek činnosti pracovních skupin, je rozdělena dle priorit a cílů – podrobněji rozpracovaná v návrhové části SPSZ (kapitola č. 3)

Schéma: 1. Priorita

1.1. Obecný cíl

1.1.1. Specifický cíl

2. (...)

2.3.1 Bydlení

Oblast bydlení se jeví klíčová ve vztahu k celé řadě problémů spojené se sociálním vyloučením, a proto je mu věnována ve vstupní analýze a na lokálním partnerství velká pozornost. Podrobnější zmapování problematiky bydlení je v úvodu kapitoly a v části Analýza potřeb.

Jako největší problém oblasti bydlení se ukazuje celkový **nedostatek městských bytů** určených pro sociální bydlení. Liberec při své velikosti disponuje malým fondem o cca 1200 bytů, z nichž drtivá většina je využita, a zbytek prochází rekonstrukcemi či nutnými opravami. Město jednoduše nemá mnoho možností kam rychle umístit jednotlivce či rodiny s akutní potřebou sociálního bydlení. Také z tohoto důvodu je trh s krátkodobým i dlouhodobým ubytováním tak úspěšný. V Liberci existuje koncepce prostupného bydlení, která byla schválena v roce 2015, a pilotní provoz systému byl zahájen v lednu 2016. Tento tříступňový systém (krizové, tréninkové a sociální bydlení) postavený de facto na zásluhovosti klienta je nutné znovu promýšlet a monitorovat, zároveň je nutné navýšit kapacity pro prostupné a sociální bydlení.

S tím souvisí problém **nízkých či nekvalitních kapacit krizového bydlení**, které jsou součástí 1. stupně prostupného bydlení. Zde jde především o nevyhovující stav azylového domu a potřeba azylového domu pro rodiny s dětmi a pro ženy.

Dalším problémem jsou nevyhovující podmínky pro bydlení v SVL, kde jedním z hlavních důvodů je fakt, že ubytovací kapacity jsou zde většinou v soukromých rukou, a tedy těžko kontrolovatelné. Jinými slovy, je zde **potřeba veřejné kontroly ubytovacích zařízení**. Liberec zde učinil významné pokusy o pokrok tím, že vyhlásil stavební uzávěru na výstavbu dalších soukromých ubytovacích kapacit a že vytvořil **koncepci společensky zodpovědné ubytovny** (dále SZU).

V neposlední řadě je problémem samotné bezdomovectví a riziko ztráty bydlení. Toto téma definuje potřebu intenzivnější terénní práce s bezdomovci a také úkoly v oblasti dluhů a oddlužení zejména dlužníků vůči SML.

Analýza potřeb k bydlení:

Potřeba	Jak ji naplňujeme	Jak ji naplnit chceme	Překážky/rizika
<p>1. Systém prostupného a sociálního bydlení</p>	<p>1.1 Liberec má koncepci prostupného bydlení ve třech stupních; od ledna 2016 byla zahájena pilotní fáze; existuje skupina pro prostupné bydlení; dva klienti zařazení; 2. a 3. stupeň; 1200 bytů SML; cca 900 bytů); 1. Stupeň v režimu pobytových soc. služeb + v jednání „společensky zodpovědné ubytovny“ –existuje soupis podmínek pro SZU</p>	<p>1.1 a) Zajistit bytové kapacity pro jednotlivce a rodiny s dětmi; rekonstrukce z IROP; b) IPRÚ – cca 100 bytů c) potřeba rozšířit kapacity azylového bydlení; azylový dům pro ženy 10 lůžek + tři byty pro rodiny (možná budova ve Věkově ulici, bývalá MŠ); od roku 2018 může být v zsss LK; investice z IROP + „měkká“ část z OPZ d) c) V rámci IPRÚ – městská ubytovna; bude nutné vykoupit objekt</p>	<p>1.1 Limity bytového fondu SML; financování</p>
	<p>1.2 pro 1. stupeň existuje síť nocleháren, azylového bydlení pro muže, matky s dětmi, apod. (Kapacity: 7+6 pokojů – dům pro matky s dětmi, 32 lůžek v Kateřinkách + 10 pokojů - Naděje („tréninkové bydlení“), 25 míst – Speramus; zatím dostačující; cca 75 lidí ročně, Dům na půli cesty – 12 míst, počet klientů?</p>	<p>1.2 a) Zajistit udržitelné financování jednotlivých soc. služeb (OPZ) b) Azylový dům pro ženy a rodiny s dětmi (IROP+OPZ) c) tréninkový byt – osvojení kompetencí samostatného bydlení; klienti azylového bydlení – cca 5 bytů; zmapovat CS a navrhnout počet tréninkových bytů. d) zřízení krizových lůžek – nutno zmapovat CS (oběti trest, činů; havárie...), uzavřít dohody s ubytovnami</p>	<p>1.2 a) b) c) financování a prostory d) chybějící krizová lůžka.;</p>

	<p>Chráněné bydlení – po dolečovacím programu Advaita; bydlí po dvou; 3.000 měsíčně; 5 bytů; mezistupeň mezi léčbou a běžným životem; pak si hledají následně sdílené (ekonom. Dostupné) bydlení,</p> <p>Pro duševně nemocné – FOKUS Liberec 12 míst v CHB ; cca 18 lidí ročně – dostačující kapacita; tréninkové bydlení ; pronajímají 14 míst v našich objektech; nájem ve 3 bytech SML; doplněno soc. služ.; cca 3800 měsíčně v průměru</p>	<p>e) v režimu jednotlivých zařízení/v anonymním prostředí?</p> <p>f) Dům na půl cesty Liberec - rekonstrukce</p> <p>g) investice do azylového domu Speramus (přechází z majetku kraje na o.p.s.)</p>	
	<p>1.3 SML vyjednalo s provozovateli místních ubytoven spolupráci na systému dostupného bydlení: projekt „Sociálně zodpovědná ubytovna“ (zařazeny již dvě ubytovny; připravuje se smlouva s jednou z nich, květen usnesení rady, podmínkou je uzavírání Smlouvy o ubytování s klienty)</p>	<p>1.3 a) Investice do „Společensky zodpovědných ubytoven“</p> <p>b) Sjednocení pravidel – ubytovacích řádů; sledování technického stavu a dodržování hygienických norem</p> <p>c) Snaha o etnickou a sociální desegregaci</p>	<p>1.3 a) b) potenciální ohrožení klientů ze strany provozovatelů ubytoven c) nedostatek bytové kapacity pro rozmístění CS</p>
	<p>1.4 Na systému dostupného bydlení (přidělování bytů) participují místní NNO, sociální služby společně s humanitní komisí. Funguje komise pro dostupné bydlení</p>	<p>1.4 Nutné zapojit do spolupráce a plánování odbor majetkové správy a SPOD</p>	<p>1.4 Dlouhé čekací doby na přidělení bytu a spolupráce s odborem majetkové správy</p>

	<p>1.5 Jednání se soukromými poskytovateli bydlení (bytů) – cca 5 až 10 bytů</p> <p>(19.4. uzavřena smlouva s Realbyt s.r.o. na poskytování volných bytů do 2. a 3.st.PB)</p>		<p>1.5 Diskriminace v oblasti trhu bydlení</p>
<p>2. Efektivnější vymáhání pohledávek za bydlení u obecních bytů</p>	<p>2.1 a) Cca 12 mil celková pohledávka; 9 mil. vymahatelných, 6 mil. vymáhaných; V minulosti amnestie – 31 mil v roce 2009</p> <p>b) splátkové kalendáře SML umožňuje – 5 až 7 měsíců; max. 12 měsíců – schvaluje zastupitelstvo; projednává humanitní komise, pak rada; dlužníci mohou být zařazeni do prostupného bydlení; činnost NNO ve spolupráci s humanitní komisí SML;</p>	<p>2.1 a) b) SAS + TSP + další služby NNO – podpora platební morálky a oddlužení (splátkové kalendáře), spolupráce TSP, TP, SAS s humanitní komisí</p> <p>Strategie efektivního vymáhání dluhů a amnestií</p> <p>b) Možnost odpracování dluhu za bydlení v rámci VPP či komunitní práce a odpuštění zbytku dluhu</p>	<p>2.1 Vysoká míra předlužení, nízká motivace řešit vlastní situaci, výše požadované kauce</p>
	<p>2.2 Projekt sociální informační centrum (IPRÚ) – 3 zaměstnanci – mělo by cílit i na problematiku bydlení; možnost propojení se soc. službou (v 1. kole IROP neprošel – definice cílové skupiny – pokud nevyjde IP je pamatováno v IPRÚ)</p>	<p>2.2 Přes SIC budou provázané soc. služby řešící dluhovou problematiku s CS pro prostupné bydlení a dlužníků</p>	

3. Zamezit obchodu s chudobou	3.1 Uzávěra na vznik nových ubytoven – připravuje se; zadání z léta 2015 – realizováno léto 2015	3.1 Reprivatizace „problémových“ objektů na území SML (IROP)	
	3.2 projekt – Společensky zodpovědná ubytovna (viz výše) – proběhlo setkání s majiteli (smlouva s ubytovnou Na Svahu uzavřena, jednání s ubytovnou Werea pozastaveno kvůli diskriminačním podmínkám ubytování)	3.2 Důsledná kontrola ubytoven	
	3.3 Šetření v rizikových objektech: podněty může dávat TP Kontakt – mapuje SVL, TP města (2x0,5) klíčová role při monitoringu, dostupnost informací mezi SML a SVL, analytická data;	3.3 a) Podněcování kontrol stavebního úřadu, vodoprávního úřadu a KHS ze strany humanitní komise a dalších aktérů (samospráva, státní správa, NNO, apod.) b) dialog s majiteli „problémových“ nemovitostí c) jednání s ÚP - poskytnutí dávky MOP na úhradu kauce bytu (ÚP v LBC tyto žádosti zamítá – možná změna přístupu ÚP, při podávání žádostí klientů ve spolupráci se sociálními službami (TP, SAS, ...) v případě, že klienti jsou schopni udržet si bydlení, splácejí své závazky apod. Na základě poskytnutí dávky na úhradu kauce by klienti měli možnost odstěhovat se z problémových lokalit, snížily by se náklady na bydlení	3.3 a) Podněty by měla dávat samospráva – slabá komunikace b) Neochota majitelů jednat c) neochota ÚP, neochota obyvatel SVL ke změně bydlení

4. Zkvalitnění prostředí v bydlištích a jejich okolí	4.1 V problémových lokalitách pravidelně působí sociální služby (TP, SAS, apod.) a další subjekty (TP MML, asistenti městské policie ad.)	4.1 komunitní práce – zapojení obyvatel SVL do údržby a rekultivace (KPSVL, OPZ)	4.1 Nejsou vytipované místní autority a soudržné komunity, kapacity NNO
		4.2 Rozvoj komunitní práce a domovnictví (v obecních bytech jsou domovní řády a na jejich dodržování dohlíží pověřený domovník) -možno financovat z OPZ, nebo PK MVČR	
		4.3 děti mají přístup nízkoprahovým volnočasovým aktivitám (NZDM, volnočas. klub, hřiště, apod.) – OPZ, MVČR, IROP, MML, Liberecký kraj	

Na základě výsledků pracovních skupin byly formulovány tyto priority a hlavní cíle:

1.1 Efektivní řešení problematiky bezdomovectví a situace osob ohrožených ztrátou bydlení

- **1.1.1** Rozvíjet a zefektivnit **systém sociálního a prostupného bydlení** pro minimálně 500 osob bez domova a ohrožených ztrátou bydlení
- **1.1.2** Zvyšovat **kapacity** systému sociálního a prostupného bydlení
- **1.1.3** Od roku 2017 podpořit **terénní aktivity** zaměřené na sociální práci s bezdomovci

1.2 Řešení **dluhové problematiky** nájemníků bytů SML zejména s důrazem na aktivizaci nájemníků v procesu oddlužení

- **1.2.1** Od roku 2017 **podpořit v oddlužení** zadlužené nájemníky bytů SML

1.3 Aktivní **boj proti obchodu s chudobou** v oblasti bydlení

- **1.3.1** **Zamezit vzniku dalších ubytoven** v Liberci a od roku 2017 pravidelně kontrolovat stávající ubytovací zařízení

2.3.2 Zaměstnanost

Navzdory všeobecnému poklesu nezaměstnanosti vlivem zlepšující se hospodářské situace, v Liberci zaznamenáváme relativně **nadprůměrnou nezaměstnanost**. Ke konci loňského roku (k 31. 12. 2015) evidoval v Liberci úřad práce **podíl nezaměstnaných 7,07 %**, což je více než údaj za celý kraj (6,36 %) a více než údaj za celou ČR (6,24 %). V absolutních číslech pak nezaměstnanost můžeme vyjádřit číslem 4 786, což je počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání v ekonomicky aktivním věku, z nichž 40 % tvoří osoby, které se uchází o zaměstnání déle než rok. Ke konci září 2016 byl sice podíl nezaměstnaných již 6,07 % (pokles o 1 %), toto číslo může být nicméně ovlivněné sezónní prací. V absolutních číslech lze hovořit o poklesu počtu nezaměstnaných, kdy k 30. 9. 2016 bylo evidováno celkem 4 307 nezaměstnaných osob (o téměř 1000 osob méně než k témuž datu v roce 2015). Pro účely předkládané strategie budeme cílovou skupinou rozumět **osoby dlouhodobě nezaměstnané a znevýhodněné na trhu práce, které vykazují známky sociálního vyloučení, nebo jsou sociálním vyloučením ohrožené**.

Cílová skupina dlouhodobě nezaměstnaných čítá kolem **2 000 osob**, navržená opatření však cílí také na širší skupinu osob, které mohou být dlouhodobou nezaměstnaností ohrožené, zejména pak na žáky ze sociálně slabých rodin. Ačkoliv volných pracovních míst v Liberci přibývá a v poslední době je počet volných míst na dlouhodobém maximu (kolem 2 000 volných míst), zaměstnavatelé mají zájem zejména o kvalifikované pracovníky. Další aspektem je fakt, že zejména méně kvalifikované pozice jsou nabízeny v režimu prekarizované práce. Klíčovým problémem Liberce v oblasti nezaměstnanosti tak je **nedostatek stabilních pracovních míst vhodných pro nekvalifikované osoby**, přičemž ideálním řešením by bylo jednak navyšování takovýchto pracovních míst (včetně podporovaných a prostupných forem zaměstnání), ale také větší množství rekvalifikačních pro nezaměstnané a motivačních aktivit zaměřených na žáky, kteří o své budoucnosti začínají teprve přemýšlet.

Ačkoliv funguje zaměstnávání formou VPP, může fungovat jako produkce určitého zacyklení nezaměstnanost (registrace na ÚP) – VPP – nezaměstnanost. Dále je zde nízká kvalifikace dlouhodobě nezaměstnaných, kteří se plně adaptovali na dávkový systém, a jakékoliv zaměstnání, které ovlivní výši dávek, a zároveň není dobře placeno, se míjí svým účinkem. Dalším problémem jsou nízké pracovní kompetence mnoha dlouhodobě nezaměstnaných, z nichž nejobtížnější cílová skupina jsou lidé dlouhodobě bez domova, kteří jsou často bez možnosti vytvořit dojem „dobrého pracovníka“. Z komplexního pohledu zde zjevně chybí systém prostupného zaměstnávání provázaný se sociální prací, který umožní získávání pracovních návyků v rámci tréninkových míst, kompetencí a kvalifikace, a který dovede klienta až k nějaké formě relativně plnohodnotné práce. Zde se nabízí možnost definovat společensky účelná pracovní místa (SÚPM). Problémem je zde neochota soukromého sektoru spolupracovat na systému prostupného zaměstnávání. V Liberci chybí sociální podnikání, jehož první vlašťovky se sice objevují (a sociální podnikatelé participují na LP), kapacity těchto podniků jsou ale zatím velmi omezené. Pro oblast zaměstnanosti je dále

důležité kariérní poradenství, ať už na úrovni dospělých, nebo u dětí a mládeže. Skutečně efektivní „matching“ mezi vzděláním (mládeží) a zaměstnavateli by poskytl větší motivaci ke studiu u mnoha dětí a dospívajících ze SVL.

Analýza potřeb k zaměstnanosti:

Potřeba	Jak ji naplňujeme	Jak ji naplnit chceme	Překážky
<p>1.</p> <p>Aktivizovat znevýhodněné a dlouhodobě nepracující osoby na trhu práce</p>	<p>1.1</p> <p>VPP – cca 80 až 90 míst; komunitní práce; daří se i prostupnost</p> <p>ÚP – APZ; kurzy;</p> <p>1.2</p> <p>ÚP - Dotujeme zaměst. SÚPM – cca 10 lidí ročně po výkonu trestu</p> <p>Projekt z OPZ (VPP; SÚPM) – CS – v evidenci min 3 měsíce + matky, apod...</p> <p>Job Klub - Rytmus, Kašpar, při ÚP chybí</p> <p>1.3.</p> <p>Kašpar – cca 100 klientů ročně (cca pol. matky s dětmi; cca 40 se podaří zaměstnat; profesní diagnostika, poradenství, motivační programy, rekvalifikace (PC, účetnictví, podnikání); cíl udržet (OPZ)</p>	<p>1.1.</p> <p>udržení stávajících služeb; VPP je jen nástrojem (stupněm) prostupného zaměstnávání, nikoliv dlouhodobou prací</p> <p>1.2.</p> <p>a) Posílit kapacity pozic SÚPM (jako druhého stupně prostupného zaměstnávání) v rámci technických služeb měst a obcí, popř. v dalších profesích</p> <p>b) aktivní podpora a propagace SÚPM ze strany ÚP směrem k obcím a místním zaměstnavatelům</p> <p>1.3.</p> <p>a) Vytvoření kapacit pro komunitní práci – pro CS tzv. „nezaměstnatelných“ (OPZ)</p> <p>b) Komunitní školka/chůvy – legislativně obtížné – úkol pro ASZ metodická podpora</p>	<p>1.1 a 1.2.</p> <p>VPP je aktuálně účinný a poměrně levný prostředek k zaměstnání CS v obcích – není vůle zřizovat běžná pracovní místa</p> <p>1.3.</p> <p>a) Znalost z terénu: složení lokalit se mění; osobnosti se dají vytipovat; chybí komunita; daří se spíše kulturním aktivitám</p> <p>b) legislativně obtížné</p>

	<p>Akční plán Libereckého kraje – projektové záměry; nutné nastudovat – eliminovat duplicity při tvorbě SPSZ</p> <p>Zdravotně postižení – požadavky na bezbariérovost; překážky – exekuce, dluhy; spolupracující zaměstnavatelé (menší firmy, chráněné dílny; služby – pomáhající profese a obchod – pomocný personál, zákaznická podpora; cca 30 až 40 míst)</p> <p>Dle ÚP: Cca 60 zaměstnavatelů s více než 50 % zdravotně postižených</p> <p>1.4.</p> <p>Azylový dům – nízká úspěšnost uplatnění na trhu práce; legální stabilní příjem jen nízké procento z reálně zaměstnatelných (ostatní v rámci CS senioři, ID atp.); práce na černo; často pouze brigády přes agentury; problémy vzniknou, nemají-li čistý rejstřík trestů; nízké prac. návyky;</p> <p>Chybí práce na zkoušku, tréninková</p>	<p>c) bezbariérové přístupy (dluhová poradna) a pracovní místa pro zdravotně postižené</p> <p>1.4.</p> <p>Práce na zkoušku a tréninková prac. místa pro CS NNO a soc. služeb</p> <p>SÚPM přímo v NNO a dalších subjektech</p> <p>Zkrácené úvazky, pružnější výplaty mzdy</p>	<p>c) možnosti financování a zapojení cílové skupiny do SPSZ</p> <p>1.4.</p> <p>Nedostatek vhodných/ochotných zaměstnavatelů, sociálních podniků a kapacit v NNO</p> <p><i>Pozn. Určité procento cílové skupiny je nezaměstnatelné (vnitřní či vnější okolnosti).</i></p>
--	---	--	---

	<p>prac. místa; diagnostika</p> <p>Čvt: chybí prac. návyky u klientů TP</p> <p>Vysoký práh u běžného zaměstnávání (náklady na dopravu, hlídání dětí, chudoba...); výhodnější práce na černo</p> <p>1.5.</p> <p>Texman – kombinace CS; nízké mzdy – problém sehnat zaměstnance; zvládají to lidé bez praxe i kvalifikace</p> <p>Sociální podnikání – družstvo – aktivní zaměstnanci se mohou stát členy; textil (šátky) – 4 lidi z CS sociálně vyloučených, dlouhodobě nezaměstnaných.; spolupráce s TP</p> <p>TUL + UK - Snaha o vznik platformy pro sociální podnikání; čeká se na výzvu</p>	<p>1.5.</p> <p>Iniciovat vznik sociálního podnikání - resp. umožnit jeho vznik.</p> <p>Např. Fokus Liberec má zpracovaný podnikatelský záměr – výroba baget apod. – možnost NVPM a umístění OZ + další vznikající záměry</p> <p>1.6.</p> <p>Tzv. pravidlo 10 % ve veřejných zakázkách</p> <p>1.7.</p> <p>Osoby pečující o osobu blízkou – CS; psychologická podpora</p>	<p>1.5.</p> <p>vhodné prostory a financování</p>
--	---	---	--

<p>2.</p> <p>Rozvoj profesních kompetencí u dlouhodobě nezaměstnaných a mladistvých</p>	<p>2.1. rekvalifikace při ÚP</p> <p>2.2. Job kluby – v Liberci při ÚP nejsou! Informačně motivační programy funkčně zaměřené pro konkrétní CS (např. formou Job klubů, nyní realizují NNO)</p> <p>2.3. Kariérové poradenství na ZŠ (i ve spolupráci s ÚP)</p>	<p>2.1. Systém navazujících aktivit - bilanční diagnostika, motivační kurzy, rekvalifikační kurzy - RIP ÚP + NNO</p> <p>2.2. Informačně motivační programy podpory zaměstnanosti (např. Job kluby ÚP (aktuálně není) – zapojit do nich např. VPP a klienty NNO; lze formou nastavení nové spolupráce KP+NNO (expertně na jednotlivé CS)</p> <p>2.3. podpořit Kariérové poradenství – ZŠ + SŠ, pilotní projekt SML – Kariéroví poradci na školách</p> <p>2.4. Komunitní práce (př.Speramus+Magistrát – účast v akci Uklidme Česko)- možno využít jako základ – lze z OPZ</p> <p>2.5. Stáže ve firmách</p>	<p>2.5. nezájem či nedostatek zaměstnavatelů</p>
---	---	--	--

Na základě výsledků pracovních skupin byly formulovány tyto priority a hlavní cíle:

2.1 Aktivizace sociálně vyloučených či vyloučením ohrožených osob ve vztahu k trhu práce

- **2.1.1 Motivovat** cílovou skupinu k zapojení na trhu práce skrze poradenské činnosti.
- **2.1.2 Rozvíjet** u cílové skupiny **kompetence** potřebné k zapojení na trhu práce či uplatnitelné na trhu práce.

2.2 Rozvoj systému prostupného zaměstnávání

- **2.2.1** Vytvořit a rozvíjet koncepci **systému prostupného zaměstnávání**.
- **2.2.2 Vytvořit nová pracovní místa** v systému prostupného zaměstnávání.
- **2.2.3 Rozvíjet sociální podnikání** zaměstnávající osoby z cílové skupiny.

2.3 Sladování nabídky a poptávky (matching) mezi zaměstnavateli, neziskovým sektorem a cílovou skupinou

- **2.3.1 Vytvořit systém zprostředkování práce** pro sociálně vyloučené či vyloučením ohrožené uchazeče o zaměstnání.
- **2.3.2 Sladovat potřeby trhu práce s formálním vzděláváním** (v rámci prevence sociálního vyloučení).

2.3.3 Vzdělávání

Níže následuje analýza potřeb v oblasti vzdělávání. Kompletní zpracování tématu se nachází v Místním plánu inkluze (MPI), který je přílohou SPSZ.

Potřeba	Jak ji naplňujeme	Jak ji naplnit chceme	Překážky
<p>1. Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí nejsou znevýhodňovány v přístupu ke vzdělání v běžném vzdělávacím proudu</p> <p><i>Poznámka: v souvislosti s novelou ŠZ č. 82/2016 – dochází k redefinování dětí se speciálními vzdělávacími potřebami = žák s potřebou podpůrných opatření ve vzdělávání</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • posílen význam podpory ze strany školy, nárokovost • Zavádí se nový termín dítě s odlišnými životními 	<p>1.1. přípravnou třídu jako jediná v Liberci provozuje ZŠ Kaplického, kapacita loni – 16 žáků, zájem je vyšší</p> <p><i>novela ŠZ pojem sociálně znevýhodněného prostředí opouští a přípravné třídy ZŠ jsou určeny obecně pro ty děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u nichž je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Přednostně jde o děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky</i></p>	<p>1.1.a) Zachovat stávající přípravnou třídu</p> <p><i>pozn. S ohledem na novelu ŠZ se předpokládá, že všechny děti v posledním roce před nástupem do ZŠ by měly povinně navštěvovat mateřskou školu. Dá se předpokládat, že v důsledku „společného vzdělávání/inkluze“ bude společenský zájem dětí zařazovat především do MŠ než do přípravných tříd.</i></p> <p>b) možnost rozšíření/úpravy prostor ZŠ U Soudu (možnost zřízení MŠ u ZŠ nebo přípravné) – financování možné z IROP;</p> <p>c) Další možnosti - ZŠ Na Výběžku – uvažovali o zřízení přípravné třídy, ale nemají nyní prostory – IROP</p> <p><i>Pozn. Zřízení přípravné třídy není v kompetenci SML. Případné investice z IROP na předškolní vzdělávání jsou hlavně na celodenní péči – tedy MŠ.</i></p> <p>d) Komunitní plán preferuje předškolní docházku, MŠ</p>	<p>1.1 Financování, vůle SML, prostory</p>

<p>podmínkami a z odlišného kulturního prostředí</p>	<p>1.2. Asistenti pedagogů působí na většině škol – někde dostatečný počet, ale často by uvítali i dvojnásobek (po zápisech by mělo být jasněji o případném zvýšení počtu integrovaných dětí a tudíž o nutnosti navyšování AP) – ASZ musí doplnit požadované kapacity</p> <p><i>Pozn. Od 1. 9. 2016 v případě, že dítě bude mít v doporučení školského poradenského zařízení požadavek na asistenta pedagoga, bude toto podpůrné opatření financováno příslušným objemem finančních prostředků.</i></p>	<p>e) ZŠ Orlí má možnost zřídit přípravnou třídu v budově v Gollové ul. pro 12 žáků</p> <p>1.2. a) Zvýšit počet AP, speciálních pedagogů, školních psychologů v zapojených ZŠ a MŠ, podpora statusu sdíleného asistenta – šablony, OPVVV</p> <p><i>personální podpora MŠ v rámci šablon (školní asistent, školní speciální pedagog, školní psycholog, chůva)</i> <i>personální podpora ZŠ v rámci šablon (školní asistent, školní speciální pedagog, školní psycholog, sociální pedagog)</i></p> <p>b) Zajištění financování uvedených pozic bez nutnosti spoluúčasti škol</p> <p><i>Apelovat na MŠMT, aby v rámci změny financování ve školství byly stanoveny úvazky a příslušné specializované pozice (školní psycholog, školní speciální pedagog, sociální pedagog) na určitý počet žáků školy, aby bylo možné systematicky tyto pozice financovat bez ohledu, zda budou nebo nebudou projekty.</i></p>	<p>1.2.) Problém najít vhodné a kvalifikované kandidáty</p> <p>pozn. <i>Bohužel se může stát, že AP bude určen 0,25 úvazku na žáka a škole se nemusí podařit sehnat na tento úvazek potřebného zaměstnance</i></p> <p>možnost spolupráce TU LIB – malý počet absolventů oboru speciální pedagogika</p>
---	---	---	--

	<p>1.3. Dostupnost pedagogicko-psychologické poradny pro celou lokalitu</p> <p>1.4. ČvT provozuje předškolní klub</p>	<p>1.3.</p> <p>a) posílit stávající stav (čekací lhůty i přes 3 měsíce), zvýšení kapacit PPP</p> <p>b) externí psychologové působící přímo v ZŠ – OPVVV</p> <p>c) podporovat míru individuální inkluze u dětí s odlišnými životními podmínkami a z odlišného kulturního prostředí</p> <p>– DVPP, Supervize, koordinátor inkluze – OPVVV</p> <p>d) ASZ - expert na vzdělávání a inkluzi – facilitátor (září 2016)</p> <p>1.4. projekt SML na 2 předškolní kluby kluby (stávající + nový (v případě zisku fin. podpory bude poskytovat ITveskole.cz)– oba cca 15 dětí – zjistit poptávku</p> <p>Děti ze SVL navštěvují MŠ; adaptační dny volnočasových klubů</p>	<p>1.3. nedostatek kvalitních a kvalifikovaných zaměstnanců</p> <p>1.4. nedostatek vhodných prostor</p>
--	---	---	---

	1.5. obědy zdarma pro děti ze SVL	1.5. a) rozšíření zajištění obědů pro děti ze soc. vyl. MŠ a ZŠ (zjistit možnosti); nadace Women for Woman b) projekt KÚ LK pro ZŠ – další vlny se chystají; zapojení SML do financování? <i>případné slevy na obědy nezaměřit pouze na děti ze sociálně vyloučených lokalit, ale obecně, pro děti s životními podmínkami, kde je daná potřeba. U MŠ to nejsou pouze obědy, ale také dopolední a odpolední svačiny.</i>	1.5. nutnost prokazování míry soc. vyloučení – může být ponižující a limitující; obtížná koordinace ve smyslu vytipování, oslovení a zapojení CS na ose ZŠ – TP - ÚP
2. Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí jsou úspěšné v běžném vzdělávacím proudu	2.1. NZDM „V Kleci“ a Nízkoprahový předškolní klub pro děti - provozuje ČvT NZDM „Zapes“ Liberec – provozuje Maják 2.2. ČvT – Podpora vzdělávání v rodinách (doučování v rámci SAS + služba ČvT – 0,5 úvazku – 17 dětí, SAS, TSP, peer programy) – Amina o.p.s. – doučování v pěstounských	2.1. Podpora školní přípravy –zvýšení kapacit v NZDM Programy doučování a práce s rodinou pro děti ze SVL 2.2) a) podpora doučování v rodinách a práce s rodiči - posílení TP a SAS b) zapojení TUL – cca 10 dobrovolníků na doučování dětí ze SVL	2.2. nízký zájem o dobrovolnictví ze strany studentů TUL

	rodinách (často děti ze SVL), potřeba doučování cca 400 až 600 dětí		
3. Úspěšně se vzdělat pro trh práce	3.1. a) kariérní poradenství funguje asi na všech ZŠ, v posledních ročnících, zajišťováno většinou interně výchovními poradci a často i ve spolupráci s ÚP, někde projektové dny či spolupráce se SŠ. b) Maják – cca 120 dětí; většina řeší přihlášku na SŠ na poslední chvíli c) v rámci inkluzivní výzvy bude ČvT realizovat kariérní poradenství na 0,5 úvazku 3.2. a) EDUCA Liberec – KÚ LK, dotované svozy dětí ze vzdálených ZŠ b) stipendia pro cca 13 oborů ze strany KÚLK	3.1. a) pilotní projekt SML a vzdělávacích společností - Kariérní poradce na ZŠ b) zachovat programy kariérového poradenství při ÚP c) podpořit kariérové poradce a poradenství na ZŠ (OPVVV, OPZ) <i>pozn. Apelovat na MŠMT, aby v rámci změny financování ve školství byl stanoven na ZŠ úvazek pro specializovanou pozici kariérového poradce (oddělit od výchovného poradce).</i>	3.2. některé SŠ se EDUCY neúčastní – platí za stánky cca 10 tis.

<p>4.</p> <p>dostupnost a zázemí volnočasových aktivit a sociálních služeb pro děti a mládež</p>	<p>4.1</p> <p>NZDM „V Kleci“ a Nízkoprahový předškolní klub pro děti - provozuje ČvT, Zpozaklece Fest</p> <p>NZDM „Zapes“ Liberec – provozuje Maják</p> <p>Kontakt – dobrovolníci AMIKUS (děti, senioři, handicap)</p>	<p>4.1.</p> <p>a) jednání o vzniku NZDM v západní části města – Langr/ČvT; pozn. IP KÚLK – podpora dvou nových NZDM (Františkov + Vratislavice) od července 2016</p> <p>b) hledání vhodných prostor i v centru města</p> <p>c) rekonstrukce hřišť při ZŠ (Broumovská, Barvířská, U Soudu)</p> <p>d) úprava brownfields a nevyhovujících ploch ve středu města (volnočasové plochy, relaxační zóny...).</p>	<p>4.1</p> <p>a) b) finance a prostory</p>
<p>5.</p> <p>preventivní programy pro děti a mládež</p>	<p>5.1</p> <p>programy primární prevence poskytuje Maják, Advaita,</p> <p>5.2. Rodinné a případové konference a spolupráce se OSPOD</p> <p>5.3. Finanční gramotnost- Besedy, finanční poradci, představení, apod.</p>	<p>5.1.</p> <p>ověřit další poskytovatele a potřebnost</p> <p>5.2. platformy pro mládež a funkční systém včasné intervence</p> <p>5.3. potřeba gramotnosti a kariérního poradenství po celý druhý stupeň ZŠ</p>	<p>5.2</p> <p>ne/spolupráce samosprávy se sociálním odborem a OSPOD státní správy</p>

2.3.4 Bezpečnost

V oblasti bezpečnosti byly definovány následující potřeby. Jako první je zde potřeba eliminace rozvoje patologií a drogové kriminality, respektive rizikového užívání omamných a psychotropních látek (OPL). Ta na jedné straně odkazuje k sociální práci, na straně druhé zahrnuje i působení bezpečnostních složek, zejména MPL a PČR. V oblasti sociální práce s drogovou tematikou působí v Liberci několik organizací, nicméně současné kapacity K-centra a terénních pracovníků neodpovídají realitě drogového trhu tohoto velkého města. Kapacity MPL jsou v porovnání s obdobnými městy ČR více než podhodnocené, Liberec má jeden z nejvyšších indexů kriminality a jeden z nejnižších počtů strážníků v poměru k počtu obyvatel z celé ČR, je zde tedy zřejmá potřeba navýšení počtu městských strážníků. Vzhledem k problematice SVL by bylo vhodné tyto kapacity posílit i o dobře koordinované asistenty prevence kriminality (APK). S bezpečností a prevencí souvisí tematika pozitivního trávení volného u dětí a mládeže. V Liberci fungují nízkoprahová zařízení pro mládež, jejich kapacity ani počet ovšem nejsou dostatečné. Jako důležitá se ukázala potřeba zvýšení pocitu bezpečí na jistých místech ve městě (Papírové náměstí, Rybníček a další), což jsou výsledky z malého výzkumu pocitu bezpečí, který by bylo vhodné rozšířit na celé město. Dalšími problémy jsou vandalství a rušení nočního klidu. Celkově zde byla definována potřeba efektivnější koordinace a monitoringu bezpečnostních témat. Liberec efektivně řeší riziko manipulace se seniory, a v této aktivitě je vhodné pokračovat. Další důležitou potřebou je zde prevence recidivy u CS, která jen prohlubuje sociální vyloučení. Zde je důležité propojení mezi státní správou – mediační a probační službou – a neziskovými organizacemi. V oblasti prevence se objevuje potřeba systematizovat a koordinovat preventivní aktivity nejen v oblasti prevence na školách – aktivit je mnoho, dělají je různí aktéři, kteří své činnosti nekoordinují. Mezi další potřeby je možno zařadit nutnost řešit městské *brownfields* jako zázemí pro kriminalitu a rizikové chování a také absenci koordinovaného systému včasné intervence.

potřeba	jak ji naplňujeme	jak ji naplnit chceme	překážky
<p>1. Eliminace rozvoje patologií a drogové kriminality</p>	<p>1.1 Působení Most k naději (HR; terén 3x týdně – klienti – převážně mladí ; 60 procent muži, část stárne; 211 klientů</p> <p>K-centrum – cca 700 lidí; 2,0 úvazku – nutné navýšení dvakrát; více starých klientů),</p> <p>Advaita, z.ú prevence a léčba závislosti. 487 klientů celkem: (ambulance od 15 let, terapeutická komunita od 18 let, doléčovací program ambulantní od 15let, pobytový od 18let, primární prevence intenzivně od 2015; 8 programů pro 2.stupeň, SŠ, OÚ – programy školské prim. prevence ve formě: všeobecné, selektivní, indikované programy závislosti OPL, PC, nelátkové, internet; prevence pro seniory...)</p> <p>Laxus – služby ve vězení</p>	<p>1.1 a) Udržet všechny zmíněné služby (OPZ)</p> <p>b) Řešení duálních diagnóz terénní i ambulantní a pobytovou formou</p> <p>c) Snížení prahu u azylového bydlení pro osoby závislé na OPL – dostupné bydlení? Pozn.: např. dle R. Pradeho mají závislí uživatelé OPL přístup do Azylového domu (podmínka dodržování pravidel zařízení a abstinence)</p> <p>d) Zdravotní služby terénní formou (pojízdná ambulance – prevence infekcí),</p> <p>e) smluvní lékař a psychiatr působící v zařízení (zjistit dobré praxe Sananim)</p> <p>f) úprava prostory K-centra a DPC (IROP)</p> <p>g) zlepšit dostupnost substituční léčby (nyní nejbliže Libštát – MuDr.. Šlechta)</p>	<p>1.1. a) b) Financování + odborná kapacita</p> <p>d) e) zdravotnický systém – pravidla lékařské péče a zdrav. zařízení</p>

	<p>1.2. Monitoring KHSLBC – nemoci; spolupráce se službami – testování + očkování na K-centru</p> <p>1.3. Připravuje se vyhláška k patolog. hráčství SML (cca 90 heren)</p> <p>1.4. MP – cca 70 strážníků v terénu, nyní nábor cca 5 strážníků; asistenti MP z ÚP – 3 lidi</p>	<p>1.4 Navýšit počet strážníků; podpořit Asistenty prevence kriminality z PK MVČR</p>	<p>1.3 rizikem jsou ekonomické faktory pro SML; hrozí neschválení</p> <p>1.4 nedostatek kvalitních kandidátů</p>
<p>2. Předcházet rizikovému chování dětí a mladistvých a účinně je řešit</p>	<p>2.1. NZDM „V Kleci“ (stávající CS 12-20 by měla být v rámci IP rozšířena o CS 15-26) a nízkoprahový předškolní klub pro děti - provozuje ČvT, Zpozaklece Fest</p> <p>NZDM „Zapes“ Liberec, Besedy a primární prevence – extremismus, rasismus (Maják)</p>	<p>2.1.</p> <p>a. Udržet stávající, Terénní forma NZDM – personálně poddimenzované, nutnost posílení</p> <p>b. probíhající jednání o potřebě nového NZDM v západní části města – jedná Langr/ČvT</p> <p>c. Oslovit In justicia –</p>	<p>2.1.</p> <p>b) nedaří se najít vhodné prostory</p>

	<p>Otevřený volnočasový klub DDM - V-klub</p> <p>Liberecká Duha – romská organizace</p> <p>KONTAKT – volnočasovky (sport, rukodělné činnosti, tanec, kroužky, apod.) a příměstský tábor pro děti ze SVL zdarma – přes doporučení kurátorů, PPP, apod. (z rozpočtu SML a grantů)</p> <p>dále spolupráce s Majákem – Děti na rozcestí</p> <p>Multitým – spolupráce PMS, Maják, MP Liberec, NNO, kurátoři, soudci – vycházejí z něj i návrhy na aktivity; doplnit aktivity</p> <p>Kroužky při ZŠ</p> <p>Primární prevence na ZŠ</p> <p>ADVAITA, z.ú. programy školské primární prevence rizikového chování ve formě všeobecné, selektivní, indikované PP pro II.stupeň ZŠ, SŠ,OU.</p>	<p>extremismus, rasismus</p> <p>d. Zatraktivnit nabídku programů pro děti - víkendové aktivity, tábory pro děti ze SVL; sportovní akce, workshopy, apod... MV ČR</p> <p>e. NZDM z IP – bude povinná terénní forma.</p>	<p>d)vazba na plán prevence – chybí; není zmapována CS</p> <p>e) chybí Systém včasné intervence a další formy prevence rozvoje kriminality u mladistvých; nespolečenská OSPOD (měl by být garant), je to v gesci MPSV...</p> <p>f) chybí koncepce, podpora a koordinace prevence rizikového chování u dětí a mládeže na úrovni města</p>
--	--	--	--

3. Prevence recidivy; návrat osob s trestnou minulostí do běžného života	<p>3.1.</p> <p>a) PMS – specialistky na výkon OPP – komunikují se zaměstnavateli; často nebývá pravidelná spolupráce; spolupráce s agenturami Arbeit a CS Cargo</p> <p>PMS; OPP cca 200 lidí</p> <p>MONA – 4 místa pro OPP</p> <p>Maják – 7 míst pro OPP</p> <p>b) Komunitní práce Liberec – 80 až 90 VPP</p> <p>3.2. MP Liberec- romský strážník</p> <p>3.3. ČvT - Projekt resocializací a poradenství v oblasti dluhů osob s trestní minulostí. (čeká na schválení - start projektu plánován na 1.7.2016)</p>	<p>3.1.</p> <p>a) Posílit spolupráci s ÚP – rekvalifikace, práce na zkoušku, apod.</p> <p>3.2. Romský mentoring Ve spolupráci PMS Liberec? (OPZ)</p>	
---	---	--	--

<p>4.</p> <p>Zvýšit pocit bezpečí</p>	<p>4.1.</p> <p>a) Vytipování rizikových lokalit – proběhl výzkum pocitu bezpečí (Rybníček, Fügnerova, papírák, atd.) + zóny – krádeže aut,</p> <p>b) Plán prevence – 2016 až 2018, Komise zdravotní a humanitní řeší i PK</p> <p>c) Projekty – kamery a fotopasti- MP Liberec,</p> <p>e) zvyšování bezpečného chování seniorů – Advaita včasnou osvětou, formou besed a přednášek pro seniory i veřejnost o škodlivých návycích a závislostech</p> <p>BKB – pořádá přednášky a besedy na téma prevence kriminality – CS senioři a SŠ</p>	<p>4.1.</p> <p>a) Osvětlení, kamery, APK, hřiště, volnočasové aktivity, domovníctví; PK MVČR, OPZ</p> <p>b) medializace, osvěta veřejnosti o existenci projektů a fungování institucí zvyšujících bezpečnost a možnostech zapojení</p> <p>c) Regenerace kamerového systému v Liberci – prošlo radou města; velký projekt – regenerace metropolitní sítě; žádá se každý rok o rozšíření (nyní 30 kamer – rozšíření cca o 20 kamer, označení – prostor je monitorován)</p> <p>e) Pokračovat ve zvyšující se prevenci v oblasti bezpečného chování seniorů nejen v souvislosti s látkovými i nelátkovými závislostmi (nakupování, nadužívání léků, alkoholu, jiných drog, gambling)</p>	<p>4.1.</p> <p>a) c) Nízký počet strážníků MP Liberec</p> <p>e) Chybí finanční prostředky na akce zaměřené na prevenci bezpečného chování seniorů</p>
---	--	--	---

<p>5. Eliminace hazardu a závislostního chování na počítačích a mobilních telefonech</p>	<p>5.1 Plánovaná uzávěra na vznik nových heren 5.2 Je zpracována Analýza patologického hráčství z roku 2012 pro LK</p>	<p>5.1 Namátkové kontroly heren a okolí; prevence hráčství mládeže 5.2 Zpracovat aktuální analýzu patologického hráčství a závislostního chování na PC</p>	<p>5.1. schválení a rozsah opatření (rušení stávajících heren?) 5.2. Najít zpracovatele aktuální analýzy patologického hráčství a závislosti na PC a finanční prostředky pro zpracovatele a následně pro naplňování cílů</p>
<p>6. „Zvýšení prahu“ města pro příliv delikventů, regulace spádovosti a kumulace sociálního vyloučení</p>	<p>6.1. Stavební uzávěra na vznik nových ubytoven, plán uzávěry na vznik nových heren, vyhlášky regulující konzumaci alkoholu, pouliční a podomní prodej, snaha o regeneraci brownfields</p>	<p>6.1. Využití dostupných legislativních nástrojů k dohledu nad nejrizikovějšími byznysmeny s chudobou (nakládání s odpady, hygiena, kolaudace). Zasíťování zodpovědných ubytoven do systému prostupného bydlení</p>	
<p>7. Eliminace rizik pro potenciální či skutečné oběti kriminality</p>	<p>7.1 Projekty a činnosti zacílené na ochranu obětí z řad seniorů (KSK, MP) a dětí (Maják, OSPOD)</p>	<p>7.1. Rozšíření o aktivity zacílené na oběti v sociálně vyloučeném prostředí a oběti čelící novým hrozbám (např. kyberkriminalita)</p>	

4.1 Zvýšení bezpečnosti a pocitu bezpečí v Liberci

- 4.1.1 Navýšit **kapacity** Městské policie Liberec a posílit je o APK a kurýry prevence kriminality
- 4.1.2 Zefektivňovat **monitoring** a **koordinaci** bezpečnostních témat
- 4.1.3 Zvýšit **pocit bezpečí** na území města

4.2 Prevence trestné činnosti

- 4.2.1 Intenzivněji podporovat **návrat osob s trestní minulostí** do běžného života (prevence recidivy)
- 4.2.2 Realizovat **nové vzdělávací projekty** zacílené na skupiny potenciálních obětí trestné činnosti, veřejnost a spolupracující subjekty
- 4.2.3 Medializovat a diskutovat **bezpečnostní témata** a doporučené způsoby řešení rizikových situací

4.3 Prevence rizikového chování a závislostí

- 4.3.1 Vytvořit **koncepti a systém pro prevenci sociálně rizikového chování** u dětí a mládeže
- 4.3.2 Zajistit **projekty zaměřené na prevenci rizikového chování** dětí a mládeže (na školách i v rámci volného času)
- 4.3.3 Rozvíjet **služby zaměřené na práci s drogově závislými**

2.3.5 Sociální služby

Oblast sociálních služeb je velmi obsáhlá, a to z důvodu propojení se všemi ostatními oblastmi, zejména pak s bydlením a zaměstnaností. V této oblasti bylo definováno několik prioritních potřeb. Jako první je zde potřeba rozšířit kapacity a dostupnost nízkoprahových zařízení zejména pro mládež. Dvě tato zařízení již v Liberci fungují, nejméně další dvě by bylo vhodné zřídit. Zde bude klíčové nalezení vhodného prostoru. Dále byla definována potřeba zajistit dostupnost sociálních služeb pro rodiny dětí se zdravotním postižením. Třetí a významná potřeba je zajištění sociálního poradenství a asistence v dluhové problematice. Zde je nutno počítat s jistou praxí sociálních pracovníků, jejich kvalifikaci v dluhovém poradenství je ale nutné zvýšit. Stav v těchto službách jsou v Liberci dlouhodobě podhodnocené. Celkem se jedná o potřeby navýšení úvazků dluhových poradců, terénních pracovníků a SAS. Dalším tématem je užívání OPL, které je úzce propojeno s tématem bezdomovectví, protože řada dlouhodobých uživatelů OPL jsou zároveň bezdomovci. Zde je potřeba navýšit kapacity služeb a zajistit nová či rekonstruovaná zázemí pro ně (K-centrum, materiál pro *harm reduction*, zázemí pro léčení závislostí). Také v případě drogové problematiky se potřeba navýšení úvazků terénních pracovníků a pracovníků K-centra jeví jako zřejmá. Samotné téma bezdomovectví opět odkazuje na potřebu terénní sociální práce, ideálně v kombinaci s drogovou prevencí a poradenstvím, a s poskytnutím odborné zdravotnické péče, protože mj. narůstá počet osob, u kterých se objevuje kombinace několika obtíží (sociální vyloučení, bezdomovectví, závislost, zdravotní problémy). Tato tematika opět vynáší potřebu renovace a rozšíření některých pobytových služeb, které jsou již definovány v oblasti bydlení. V neposlední řadě byly definovány potřeby z oblasti systémové spolupráce sociálních služeb. Tady se jedná o navýšení úvazku drogového koordinátora, tvorbu komunitního plánu pro Liberec aj. Jako jisté překážky je možné určit problém sehnat adekvátní zázemí pro definované potřeby, dále finanční zdroje pro ně, v systémové oblasti potom nastavení komunikace a spolupráce se státní správou.

Analýza potřeb pro sociální služby:

Potřeba	Jak ji naplňujeme	Jak ji naplnit chceme	Překážky
1. Dostupnost a zázemí volnočasových aktivit a sociálních služeb pro děti a mládež	1.1. NZDM – ČVT, Maják, V-klub; KONTAKT – dobrovolnický program Amikus	1.1 a) mobilní NZDM – terénní forma – centrum města b) V-klub – pravděpodobně přejde pod SML 1.2) Udržet stávající kapacity NZDM (IP LK – CS nad 15 let, do 15 let dále z dotace?) 1.3) Vznik volnočasového klubu a nového NZDM (IROP), nová NZDM – IP Kraj (Františkov, Vratislavice); předpokládaná realizace červenec 2016? 1.4. zajistit pobytové víkendy a tábory, hřiště, sportovní aktivity, atd. pro děti ze soc. znevýhodněného prostředí v rámci PK MVČR; (v režii jednotlivých měst a obcí) Pozn. 20 – 30 dětí; nutné zmapovat...; Romodrom má táborové prostory; DRAK – také táborové prostory; poptávka pro cca 20 dětí; mezinárodní tábor D.R.A.K. poskytuje – prostory pro ARPZPD klub Liberec, kdy	1.1. Sehnání adekvátních prostor, pravděpodobně nutná rekonstrukce – jsou na ní finance? (v případě IROP půjde žádat až koncem 2016; stihne se?), zajištění poskytovatele služby 1.3. Nedaří se sehnat vhodné prostory 1.4. Není zatím zjištěna a kvantifikována potřebnost

		dobrovolníci podporují volnočasové aktivity dětí a mladých lidí s postižením každé pondělí a středu odpoledne 1.5. zmapovat technický stav všech prostor poskytovatelů sociálních služeb a tyto prostory zrekonstruovat, případně jim zajistit nové zázemí 1.6. dle zjištění potřeby zajistit dostupnost soc. služeb na území MČ Vratislavice	
2. Podpora rodinám se zdravotně postiženými dětmi	2.1. Centrum LIRA, z.ú. (dříve Středisko pro ranou péči Liberec, o.p.s.) poskytuje sociálně-aktivizační služby pro rodiny s dětmi s poruchou autistického spektra a službu raná péče pro rodiny s dětmi s postižením v oblasti zrakové, pohybové, mentální a pro rodiny s dětmi s kombinovaným postižením a poruchou autistického spektra ve věku do 7 let.	2.1. a) Udržet stávající službu raná péče v kvalitě a rozsahu, která vychází z potřeb rodin, rozšířit kapacitu sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi s PAS do 10 let (nejméně o 50%), současná kapacita pro Liberecko je naprosto nedostatečná b) vybudovat bezbariérové přístupy do NZDM a volnočasových klubů.	2.1. a) Nedostatečné finanční zdroje jak na poskytování služby, tak na investiční prostředky, které jsou v souvislosti s poskytováním služby nezbytné b) Chybí volnočasové aktivity pro handicapované děti; v NZDM jsou bariéry c) nutné zmapovat a upřesnit cílovou skupinu
3. Zajistit dostupnost ambulantních a terénních služeb sociální prevence a	3. 1. Terénní sociální práce: MONA 2 úvazky – cca 100 lidí/rok. Romodrom – 4,1 úvazku – cca	3.1. Udržet stávající služby a optimálně rozšířit jejich kapacity, zajistit, pokud možno stálé financování	

<p>sociálního a dluhového poradenství v celé lokalitě; eliminovat rozvoj dluhové problematiky a soc. vyl. obecně</p>	<p>100. ČvT – 4,0 – cca 150; TP SML – 2 úvazky sociální práce (pí Kulhánková) DRAK – dostatečná kapacita, úvazek TP 0,5 SAS rodiny s dětmi 1 úvazky – není dostačující TP – KONTAKT – potřeba zjistit kapacity, úvazky i u dalších možných poskytovatelů služeb; není soc. služ. dle zák. č. 108/2006 Sb. Rozkoš bez rizika – zdravotní a sociální (OSP); cca 4x měsíčně v LK Bílý kruh bezpečí – terén – 1,0, ambulance (OSP) OSP DRAK OSP Naděje při denním stac. – doplnit kapacity</p>		
--	--	--	--

	<p>3.2 Občanská poradna Děčko Liberec – OSP; cca 1000 klientů; 2,7 úvazku; lhůta dva až tři týdny; ve Švermově ulici; poddimenzovaná kapacita, pro klienty, kteří nemají dostatečné kompetence poskytuje odborné poradenství na dluhy Člověk v tísni</p> <p>základní poradenství v oblasti poskytuje i D.R.A.K.</p>	<p>3.2. a) Posílit kapacity poradny (OPZ); V závislosti na financích rozšíření alespoň o 0,5 úvazku – OSP b) zřídit poradnu terénní formou (OPZ) c) umožnit bezbariérový přístup terénní poradnu má zřízenou D.R.A.K. Dojíždí za klienty do přirozeného prostředí. Potřebují navýšit kapacitu o 1 úvazek. prostředí organizace je bezbariérové, splňuje AAA třídu.</p> <p>3.3. Nastavení systému dle cílových skupin – např. soc. znevýhodnění, postižení, drogy; nastavení spolupráce mezi jednotlivými službami – rozdělení působnosti (dle CS, dle území...).</p>	<p>3.3. Obtížná komunikace dvou odborů, státní správa / samospráva</p>
--	---	--	--

<p>4. snižovat rozvoj/dopady/následky závislostí (včetně nelátkových závislostí) a rizikového užívání OPL; snižovat rozvoj zdravotních a sociálních patologií s tímto spojených</p>	<p>4.1. Působení Most k naději (HR; terén + K-centrum), Advaita (ambulance, terapeutická komunita, následná péče...); optimální nastavení... Laxus – služby ve vězení Monitoring KHSLBC – nemoci; spolupráce se službami Rozkoš bez rizika – testy na nemoci; 1 noční podnik + priváty – cca 20</p> <p>Aktivita – Advaita, Speramus, Naděje, SVP, Fokus– adiktolog. poradenství; prostor pro rozvoj; podpora sociální pracovníků ve službách při práci s uživateli OPL</p>	<p>4.1 a) Udržet všechny zmíněné služby (OPZ)</p> <p>b) Řešení duálních diagnóz terénní i ambulantní a pobytovou formou</p> <p>c) snížení prahu u azylového bydlení pro osoby závislé na OPL – dostupné bydlení</p> <p>d) Zdravotní služby terénní formou</p> <p>4.2. připravena vyhláška na uzávěru pro nové herny (pouze kasina),</p> <p>4.3. rozšíření léčby látkových závislostí o pobytovou léčbu závislosti na alkoholu v terapeutické komunitě</p>	<p>4.1. Financování + odborná kapacita</p> <p>4.2. bude předložena k projednání? Rušení stávajících heren? Riziko neschválení</p> <p>4.3 nejsou vhodné prostory</p>
<p>5. nezadlužovat se, být bezdlužný</p>	<p>5.1. Občansko-právní poradna a odborné poradenství ČvT (viz 3.2), sociální poradenství TSP (viz 3.1) a SAS; semináře</p>	<p>5.1. Potřeba rozšíření OSP na dluhy – pro CS, která má nízké kompetence řešit svou dluhovou situaci</p>	

		5.2. kurzy finanční gramotnosti, atd.	
6. vypracované strategické dokumenty na rozvoj, realizaci a podporu konkrétních soc. služeb dle potřeb CS	6.1. Aktualizace komunitního plánu 6.2. Vznikající Metodika sítě služeb pro Liberec		
7. Sociální služby zajišťující služby ubytování pro osoby sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené	7.1 Most k naději, z. s. – Dům na půl cesty Liberec: cílová skupina 18 – 26 let, mladí dospělí vycházející z ústavní péče. Návrat o.p.s. Speramus Naděje Advaita, z. ú. Oblastní charita Liberec	7.1 a) Udržet všechny zmíněné služby b) Renovace Domu na půl cesty Liberec (IPRU) c) chybějící azylový dům pro ženy a pro rodiny s dětmi d) chybějící krizové lůžko	

5.1 Podpora a rozšíření nabídky služeb primární a sekundární prevence rizikového chování, zejména užívání OPL, a to u dětí, mládeže a dospělých

- 5.1.1 V Liberci od roku 2017 **posílit a rozšířit programy prevence závislostí** (OPL i nelátkových) a tyto služby poskytovat minimálně 1200 klientům ročně
- 5.1.2 Od roku 2017 **podpořit** v Liberci **fungování 4 NZDM** s denní kapacitou 140 klientů, které disponují 12 úvazky v přímé práci a poskytují zázemí pro pozitivní trávení volného času pro minimálně 300 klientů ročně

5.2 Úspěšné začlenění sociálně vyloučených osob a osob vyloučením ohrožených do běžného způsobu života

- 5.2.1 Od roku 2017 zajistit poskytování **terénní služby sociální prevence** v přirozeném prostředí pro minimálně 500 osob z cílové skupiny
- 5.2.2 Od roku 2017 rozvíjet **sociální služby pro osoby bez přístřeší**, které podpoří 150 klientů ročně
- 5.2.3 Od roku 2017 **systémově řešit specifické typy bezdomovectví**
- 5.2.4 Podpořit **systematizaci a koordinaci řešení problému** sociálního vyloučení v Liberci

5.3 Zpřístupnění sociálních služeb zdravotně znevýhodněným osobám ohroženým sociálním vyloučením

- 5.3.1 Zajistit **bezbariérovost** v zařízeních sociálních služeb
- 5.3.2 Podpořit **vznik Centra ucelené rehabilitace** pro sociálně vyloučené osoby se zdravotním postižením

5.4 Aktivní řešení dluhové problematiky

- 5.4.1 Od roku 2017 zajistit **dostupnost odborného sociálního a dluhového poradenství** v celé lokalitě pro nejméně 500 lidí ročně

5.5 Participace obyvatel SVL na veřejném a společenském životě

- 5.5.1 Od roku 2018 **zapojit do komunitní práce 20 osob ročně**
- 5.5.2 V roce 2017 **podpořit vznik Centra pro veřejně prospěšné a komunitní aktivity** se službou Denního stacionáře a Sociálně terapeutických dílen pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
- 5.5.3 Od roku 2018 pořádat v SVL **pravidelné domovní / komunitní schůze**